

OPMANDSKENDELSE

I

Voldgiftssagen:

Dansk Funktionærforbund
(konsulent Lars Gulmann)

mod

Personalestyrelsen
for
Fødevarestyrelsen
(kammeradvokaten v/ Lise Høy Falsner)

.....

Afsagt den 10. oktober 2005

1. Der er mellem klageren, Dansk funktionærforbund, og indklagede, Personalestyrelsen for Fødevarestyrelsen, opstået tvist om, hvorvidt et påbud til tilsynsfunktionærerne ansat ved veterinærkontrollen ved **Slagteri X** om brug af skærehandske har indebåret, at der i funktionærernes spisepause på 30 minutter fravig tid til af- og påtagning af handsken med den virkning, at funktionærerne har kunnet kræve at få spisepausen betalt i medfør af den gældende organisationsaftales § 8, stk. 2, 2. pkt., hvorefter spisepauser på under 30 minutter indregnes i arbejdstiden.

Da der ikke har kunnet opnås enighed mellem parterne, er sagen indbragt for denne voldgiftsret bestående af forbundssekretær Kim Vormsby og afdelingsformand Jørgen Nielsen, der begge er udpeget af klager, specialkonsulent Anne Katrine Braad og fuldmægtig Anja Janum, der begge er udpeget af indklagede, samt - som opmand - undertegnede højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen.

Sagen er blevet forhandlet den 4. oktober 2005.

2. Parternes påstande

Dansk Funktionærforbund har nedlagt følgende påstande:

Indklagede tilpligtes at anerkende, at gældende organisationsaftales § 8, stk. 2, skal forstås således, at når medarbejdere i en spisepause på i alt 30 minutter pålægges at anvende tid til af- og påklædning af skærehandske, jf. påbud af 29. januar 2001, er hele spisepausen at betragte som arbejdstid.

Indklagede tilpligtes at foretage efterbetaling til forbundets medlemmer af uberettiget løntræk for spisepauser i perioden 29. januar 2001 til og med den 30. november 2004.

Efterbetalingsbeløbene forrentes med sædvanlig procesrente fra de enkelte ydelsers forfaldsdato, til betaling sker.

Indklagede har påstået frifindelse, subsidiært at indklagede alene kan tilpligtes at betale de ansatte tilsynsfunktionærer 2 minutter pr. afholdt spisepause fra den 29. januar 2001 til 30. november 2004 eller et efter voldgiftsrettens skøn fastsat andet antal minutter pr. dag.

3. Sagsfremstilling

I den mellem parterne indgåede organisationsaftale for tilsynsfunktionærer ved eksportautoriserede slagterier mv. hedder det i § 8 om arbejdstid og overarbejdsbetaling bl.a.:

”Stk. 2. Spisepauser fastsættes i det omfang, det er muligt, efter de for virksomhedens arbejdere gældende regler. Fastlagte pauser skal holdes, og kun forskydning op til en time kan finde sted. Der betales ikke for forskydning. Spisepauser på under 30 minutter indregnes i arbejdstiden.

Stk. 3. Ved månedens slutning sammenlægges den daglige normale arbejdstid (timer og minutter) inkl. tillægstiden på 6 minutter pr. dag. ...”

Den 29. januar 2001 blev der af Fødevaredirektoratet, Fødevareregion Y givet følgende påbud til kontrolpersonalet ved Slagteriet X

"Påbud om brug af skærehandsker.

Sikkerhedsgruppen har d. 22. januar 2001 på ny gennemgået arbejdsskader og atter dominerer sårskader som følge af uheld med kniv. Der har således fra august til nu været 9 tilfælde af skæreskader og heraf er de 7 opstået under arbejdet og kunne efter sikkerhedsgruppens vurdering være undgået ved brug af brynjehandske.

Påbud: Fremover skal veterinærkontrollens personale bruge brynjehandske til beskyttelse af den ikke knivbærende hånd ved arbejde med kniv ved post mortem undersøgelsen (båndkontrollen).

Det anbefales endvidere, at der også bruges handske ved arbejde med kniv i efterkontrollen.

Af hygiejnehensyn skal brynjehandsken beskyttes ved at der tages en plasthandske ud over brynjehandsken."

Påbuddet blev den 8. juli 2004 skærpet, således at det herefter har følgende indhold:

"Det påbydes at veterinærkontrollens personale bærer værnemiddel i form af brynjehandske/skærehandske til beskyttelse af den ikke knivbærende hånd, ved enhver funktion hvor der anvendes kniv i forbindelse med PM-kontrollen (båndkontrol og efterkontrol).

Det anbefales endvidere, at der også bruges værnemiddel i form af skærehandske/brynjehandske i alle andre tilfælde hvor der anvendes kniv i forbindelse med veterinærkontrollens arbejde.

Hygiejnehensynene i relation til værnemidlerne skal til enhver tid iagttages."

I et brev af 1. juni 2003 fra tillidsmand **A** til Foreningen af Tilsynsfunktionærer hedder det bl.a.:

"Vedr. betalt spisepause.
Tilsynsteknikerne på aut. **X** vil gerne have at foreningen vil undersøge i forbundet om der kan køres faglig voldgift på følgende som er foregået siden 01.10.2002.

Vi har her på virksomheden en spisepause på 30 minutter, som vi selv betaler. Indenfor de 30 minutter som vi burde have til rådighed skal vi først bruge 3-4 minutter til at gå frem og tilbage til vores spisele/opholdsrum.

Det er også fra vores sikkerhedsudvalg blevet pålagt os at vi skal bruge skærehandske og den skal vi også tage af ved pausen begyndelse samt iføre os det igen, inden arbejdet efter pausen igen kan påbegyndes, dette tager os også ca. 3-4 minutter, så vi samlet af vores pause bruger 6-8 minutter, (se vedlagte påtale skrivelse hvor man kan se hvad vi skal være klar med.) Vi mener at da det er os blevet pålagt at bruge denne skærehandske skal dette også beregnes ind i vores arbejdstid, og ikke indregnes i vores pause tid som vi selv betaler. Det kan ikke være rigtigt at vi skal bruge flere minutter af vores ikke betalte pause på dette.

(Vi mener også at det må høre under § 8 stk. 2. i vores organisationsaftale. Ingen slagteriarbejder holder mere end 20 minutters pause.)

Vi skal også gøre opmærksom på at vi også i vores pauser skal bruge tid på at læse diverse skrivelser, samt holde os orienteret med ændringer i vagtplanen.

Vi skal påpege at vi har forsøgt at forhandle en ændring af vores pauser, så vi kunne få betalt vores middagspause, dette blev forhandlet med vores chefembedsdyrlæge **B** men at dette ikke lykkes."

I et fællesmødereferat af 27. februar 2004 hedder det bl.a.:

"I forlængelse af mæglingsmøde afholdt den 13. januar 2004 blev der i henhold til organisationsaftalens § 8, stk. 2 afholdt fællesmøde den 27. februar 2004 mellem Finansministeriet og Landsorganisationen i Danmark i anledning af uenighed om undladelse af indregning af spisepause i arbejdstiden. Striden er opstået i veterinærkontrollen ved slagteri X

...

Mødet afholdtes på foranledning af Landsorganisationen i Danmark, som har nedlagt påstand om brud på organisationsaftalens § 8, stk. 2. LO fastholdt klagen i sin helhed.

Finansministeriet og Fødevaredirektoratet gav tilsagn, om fremadrettet at ændre arbejdstilrettelæggelsen, således at i- og afklædning af skærehandske finder sted i arbejdstiden.

Finansministeriet kunne ikke anerkende LO's påstand om tilbagebetaling.

LO konstaterede, at Fødevaredirektoratet dermed fremadrettet efterlever overenskomsten.

LO tog forbehold for at videreføre sagen."

Sagen blev herefter indbragt for Arbejdsretten, hvor den blev henvist til faglig voldgift vedrørende forståelsen af organisationsaftalen. Parterne er i den forbindelse enige om at lade den faglige voldgift tage stilling også til spørgsmålet om efterbetaling.

3. Forklaringer

C har forklaret, at hun har været tillidsrepræsentant for tilsynsfunktionærerne i lidt over et halvt år. Hun har været ansat 5 ½ år på stedet og har været suppleant for tillidsmanden i 5 år. Gruppen af tilsynsfunktionærer består af ca. 40-42 personer. Man arbejder 6-8 sammen på et bånd. Der er 5 teknikerpladser forbundet med selve båndkontrollen, hvor der undersøges ca. 350 grise i timen. Der skiftes plads ca. hvert kvarter. Der forekommer knivarbejde på alle pladserne. Ved den første plads undersøges hovedet, på to pladser undersøges kroppen, på en plads undersøges lever og hjerte mv. og på den sidste plads undersøges tarmene. Der er derudover en eller to efterkontrolpladser, som også kan være besat med dyrlæger. Før påbuddet var det især de nyansatte, som brugte skærehandske, hvorimod de erfarne medarbejdere som regel ikke gjorde brug heraf, idet de alene var iført gummihandsker. Påbuddet i 2001 omfattede pladserne på båndkontrollen. Rotationsordningen omfattede også efterkontrollen, og hvis der ikke var pause forud for pladsskifte hertil, beholdt man skærehandsken på. Der er pligt til at bære en bestemt påklædning bestående af hvide bukser, t-shirt, hvid kittel, forklæde, hårnet, hat, gummistøvler og gummihandsker. Man skal have skiftet tøj inden arbejdstidens start. Efter påbuddet fra 2001 skulle man også have iført sig skærehandsken inden arbejdets start. Denne er ret omstændelig at tage på og ikke mindst at tage af, idet der er en del rengøringsarbejde forbundet hermed. Man ifører sig inderst en bomuldshandske. Herover trækkes en tynd plastikhandske, forinden selve brynjehandsken tages på. Denne skal strammes til forskellige steder, og udover det hele trækkes så en tyk plasthandske. Det hænder ikke sjældent, at der bliver skåret hul heri, således at brynjehandsken ved aftagning skal rengøres for blod og fedtresten, hvilket kan være ret omstændeligt. Endvidere skal der ske sterilisation af både kniv og handsker. Den yderste plasthandske og brynjehandsken hænges op, inden man går til pause, mens de inderste handsker kasseres. Efter pausen skal derfor tillige bruges tid på at hente nye inderhandsker. Processen tager således samlet adskillige minutter.

A har forklaret, at han har været ansat på stedet siden 1986. Han kan berkræfte C's forklaring om, hvor tidkrævende det er at tage skærehandsken af og på. Han blev selv tillidsmand i 2002. Den tidligere tillidsmand var blevet bedt om at tage spørgsmålet op med ledelsen, men han ved ikke, om det er sket. Han har

som tillidsmand forsøgt først at løse problemet lokalt, forinden fagforeningen blev ind-draget.

D har forklaret, at hun har været chefbedsdyrlæge på stedet siden 1. november 2004. Hun har endvidere været afdelingsdyrlæge på stedet fra 1995-1998. Det var dengang hendes erfaring, at alle nye medarbejdere gjorde brug af skærehandsker, og at dette ligeledes var tilfældet for de fleste af dyrlægerne. Det fremgår af overenskomsten, at arbejdstiden som udgangspunkt alene omfatter den effektive arbejdstid, fra man står omklædt ved båndet. Der ydes dog et betalt tilskud pr. dag på 6 minutter til rengøring af rekvisitter, omklædning mv., men der er alene tale om et tilskud, idet der bruges mere end 6 minutter pr. dag hertil. Det har altid været sådan, at man tager forklæde og handsker af i forbindelse med pauser. Påbuddet om brug af skærehandske i 2001 omfattede alene de pladser på båndet, hvor der skal bruges kniv. Dette er ikke nødvendigt, hvor det alene drejer sig om at efterse kroppen og tarmene. De, som ikke brød sig om handsken, havde derfor mulighed for at tage den af, hvor den ikke var nødvendig. De fleste beholder dog handsken på. Det er nok at have en bomuldshandske inden under skærehandsken og en gummihandske ud over. Skæres der hul heri, således at brynjehandsken forurenes, skal handsken steriliseres, men det kan ske i arbejdstiden efter, at man er kommet til at skære hul på den udvendige gummihandske. Denne beskytter brynjehandsken mod at blive forurenet, og det er derfor normalt ikke nødvendigt at rengøre og sterilisere brynjehandsken i forbindelse med pausen. Hun vil mene, at det tager ca. 20 sekunder at tage handsker inklusiv skærehandsken på og ca. 4 sekunder at tage dem af.

B har forklaret, at han i dag er afdelingschef hos Danske Slagterier. Fra 1. december 2002 til 31. august 2004 var han chefbedsdyrlæge i veterinærkontrollen ved Slagteri X. Påbuddet blev indført på grund af en række skæreskader, men det er ikke blevet efterkommet konsekvent, og det har derfor været nødvendigt at stramme det op i 2004. Påbuddet indebærer, at der skal bruges skærehandske alle steder, hvor der bruges kniv. Dette er nødvendigt på alle pladser bortset fra de pladser, hvor man undersøger hhv. grisens krop og tarme, men bruger man rent faktisk kniv på disse pladser, så skal man også anvende skærehandsken her. Medarbejderne kan efter pausen vente med at tage skærehandsken på, til man kommer til en "knivplads". Påbuddet gælder også for dyrlæger. Der er tale om en slags stålhandske, som det tager max. 40 sekunder at tage på og max. 20 sekunder at tage af. Handsken findes i forskellige udgaver, hvoraf den længste – som er en smule mere besværlig at tage på – giver den største beskyttelse.

Dyrlægerne har ved overenskomstforhandlingerne forhandlet sig til betalt frokostpause. Dette er blevet finansieret dels ved, at dyrlægerne har givet afkald på at få betaling for tillægstiden på 6 minutter pr. dag, dels via puljemidler. Tilsynsteknikerne forsøgte over for ham at forhandle sig til en lignende ordning, som dyrlægerne havde fået, men han havde intet mandat til at indgå en sådan aftale. Der blev ikke under disse forhandlinger fra starten af personalet henvist til påbuddet om brug af skærehandske, men det blev undervejs hentet ind som et støtteargument.

4. Parternes argumentation

Klager har gjort gældende, at organisationsaftalens § 8, stk. 2, klart fastslår, at pauser på under 30 minutter skal betragtes som arbejdstid. Påbuddet om brug af brynjehandske indebærer, at det blev nødvendigt for tilsynsfunktionærerne at bruge adskillige minutter i starten af den fastsatte spisepause på 30 minutter til at tage handsken af og rengøre denne, ligesom det var nødvendigt inden pausens udløb at bruge flere minutter på at tage handsken på igen. Påbuddet indebærer dermed, at der blev henlagt et ikke ubetydeligt antal minutter af arbejdstiden til spisepausen, som dermed blev på under 30 minutter, hvorfor den som helhed skal betragtes som arbejdstid. At den tid, som går med i- og afklædning af skærehandsken, skal anses for arbejdstid, er i den forbindelse erkendt af indklagede under fællesmødet den 27. februar 2004. Indklagedes påbud har derfor utvivlsomt reduceret frokostpausen til under 30 minutter, hvorfor medarbejderne har krav på at få spisepausen betalt i perioden fra påbuddets udstedelse den 29. januar 2001 og indtil den 1. december 2004, hvor der skete en omlægning af arbejdstiden, således at frokostpausen blev forlænget med 6 minutter. Det bestrides, at kravet skulle være bortfaldet på grund af passivitet. Efterbetalingskravet kan endvidere kræves forrentet fra de enkelte kravs forfaldstid.

Indklagede har gjort gældende, den tid, som anvendes til i- og afklædning af brynjehandsken, ingen betydning har for udmåling af spisepausen, da den er bagatelagtig. Det fremgår endvidere af parternes overenskomst, at arbejdstiden skal være effektiv, og at tid til omklædning m.v. derfor ikke kan anses for at være en del af arbejdstiden. At indklagede på fællesmødet den 27. februar 2004 har givet tilsagn om fremadrettet at ændre arbejdstidstilrettelæggelsen således, at i- og afklædning af skærehandske finder sted i arbejdstiden, ændrer ikke herpå, idet dette blot er udtryk for, at indklagede har accepteret en mindelig ordning, fordi man anser spørgsmålet for bagatelagtigt. Indklagede risikerede ellers en arbejdsnedlæggelse. Hvad der skal gælde vedrørende honorering af omklædningstid, er et aftalespørgsmål, som ikke kan ændres under en faglig voldgift. Arbejdsgiveren er via sin ledelsesret beføjet til at ændre detaljer i et omklædningsreglement, især hvis der i forvejen stilles omfattende krav, og dette

er situationen i den foreliggende sag. Det har hele tiden været aftalt, at forklæde og gummihandsker skulle tages af i forbindelse med den selvbetalte spisepause på 30 minutter, og det må påhvile klager at godtgøre, at der med indførelsen af kravet om brug af skærehandske – som blot er en slags stålhandske – er indtrådt en væsentlig ændret forudsætning. Denne bevisbyrde har klageren ikke løftet. Der gik endvidere 3 år fra påbuddets udstedelse, til spørgsmålet om dets betydning for spisepausens længde blev rejst fra klagers side. Hvis spørgsmålet herom var blevet rejst med det samme, så kunne det have været løst straks ved en ændret pausetilrettelæggelse. At dette først er sket pr. 1. december 2004 beror alene på medarbejdernes passivitet og manglende vilje til – da spørgsmålet blev rejst – at indgå aftale om en forlænget pause. Medarbejdernes egentlige ærinde har således været at få spisepausen betalt uden selv at skulle betale herfor via puljemidler eller på anden måde, men en ændring af overenskomsten på dette punkt må rejses under overenskomstforhandlingerne.

Medarbejderne kan i hvert fald allerhøjest stille krav om betaling for den faktiske tid på højst to minutter, der er medgået til i- og afklædning af skærehandsken, og et sådant krav – som i givet fald må anses for et krav om erstatning for mistet pausetid – kan i givet fald først kræves forrentet, når der er gået 30 dage fra det tidspunkt, hvor det enkelte krav rejses, eller når der er indledt retslige skridt.

5. Voldgiftsrettens begrundelse og konklusion

Da der ikke er opnået flertal for en afgørelse blandt de af parterne valgte medlemmer, træffes afgørelsen af opmanden, der udtaler:

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at påbuddet om brug af skærehandske er blevet givet af sikkerhedshensyn og uden, at arbejdsgiveren påregnede, at det ville kunne medføre nævneværdige tidsmæssige gener i forbindelse med afviklingen af spisepausen på i alt 30 minutter, som tilsynsfunktionærerne ifølge overenskomsten selv skulle betale. Det er ikke godtgjort, at der er blevet rejst indsigelse om, at påbuddet indebar en forkortelse af tilsynsfunktionærernes frokostpause, førend spørgsmålet herom blev rejst flere år senere i forbindelse med et i forvejen rejst krav om betalt spisepause. Indsigelsen førte – da den blev rejst – til en ændret pausetilrettelæggelse, således at der ikke kunne herske tvivl om, at medarbejderne havde en effektiv spisepause på i alt 30 minutter. En mulig – men utilsigtet – ubetydelig forkortelse af den fastsatte spisepause på 30 minutter kan under de anførte omstændigheder ikke føre til, at hele spisepausen i medfør af organisationsaftalens § 8, stk. 2, 2. pkt., skal betragtes som arbejdstid. Der kan derfor ikke gives klager medhold i de nedlagte påstande.

Der afsiges herefter følgende

K E N D E L S E:

Indklagede, Personalestyrelsen for Fødevarestyrelsen, frifindes.

Hver af parterne skal betale egne omkostninger og halvdelen af opmandens honorar.

København, den 10. oktober 2005

Lene Pøtger Kristensen